

La plaça de Sant Cebrià de Vilafant

Obrir un hort d'activitats al poble

La intervenció a la plaça de Sant Cebrià de Vilafant vol convertir un antic darrere, un jardí o hort tancat en si mateix, en un lloc lligat explícitament a la preexistència predominant en l'entorn i a la memòria col·lectiva. Un espai públic obert i referencial replet de petits detalls i a disposició de la ciutadania.

Text > **MERCÈ PAGÈS GARCIA**, arquitecta

Fotos > **CARLOS SUÁREZ-KILZI**

La plaça ocupa una situació estratègica per a la reactivació del nucli del municipi de Vilafant, que actualment té el Pla d'ordenació urbanística municipal en tramitació. Planteja una concatenació d'espais lliures i equipaments entorn de la plaça mateixa, fet que representa un primer pas cap a la transformació del centre de la vila. El concepte principal de la intervenció, tal com la descriuen els autors, és «desenclavar-lo», obrir-lo al poble com a «hort d'activitats» i catalitzador d'un centre amb necessitat d'usos.

L'arribada es produeix des de dos accessos possibles, un a cada banda de l'església i reculats en més o menys mesura. Cada accés resol amb enginy la diferència de nivells entre la plataforma principal on s'assenta la plaça i els carrers de l'entorn. A l'oest, una llengua de paviment de maó arriba fins a la portella auxiliar d'accés a la torre lateral, acompanyada d'un gran mur-banc amb forma d'arc. A l'est, davant per davant de l'edifici de l'antiga rectoria, actualment objecte d'una rehabilitació que permetrà fer-ne ús com a equipament cultural, es genera una petita escala-graderia. Ambdues actuacions comparteixen, a part de la materialitat, una espècie de gesticulació que embolcalla i abraça l'església a través d'ober-

tures generoses i accessibles que conviden a descobrir l'espai posterior.

La plaça en si constitueix una mena de terrassa enlairada respecte del carrer de Figueres, i això li confereix un caràcter íntim i tranquil quant a mobilitat de vehicles, sorolls, etc. El mur de pedra que la sustenta, així com el que delimita amb la parcel·la veïna a nord, tenen un caràcter ben humil, tant formalment com funcionalment. Tot i això, la intervenció els emmarca amb línies d'ombra creades a propòsit, en el cas del mur de contenció, mitjançant la superposició del paviment monomaterial com a remat perimetral, i també amb la utilitza-

ció d'una barana de seguretat pràcticament transparent a la vista, i en l'altre, amb la construcció d'un banc lineal sòlid però a la vegada quasi levitant situat en paral·lel a la part inferior del mur mitger.

Com a curiositat, observant imatges anteriors a la intervenció hem vist que en aquest mur ja hi havia hagut parcialment un banc d'obra adossat, utilitzat molt probablement els dies d'hivern en què la tramuntana bufa fort (de nord) i ve de gust parar el sol (del sud), de la mateixa manera en què actualment s'usa en tota la longitud possible.

>> El rajol s'adapta a la topografia del lloc.

>> La plaça és una mena de terrassa enlairada.

Malgrat que aparentment es tracti d'un espai d'una senzillesa depurada, conté moltes capes històriques i petits detalls que els usuaris es faran seus, completaran i reescriuran

La pèrgola i el Cau

En endinsar-nos cap a l'interior de la plaça, en podríem destacar en primera instància la pèrgola, que està formada d'un curiós entramat de ferros i fulles verdes i rogenques que ens indiquen l'inici de la tardor just abans de deixar-se caure. Aquest sostre vegetal es presenta literalment com una extensió de l'edifici del Cau, s'hi encavalca per sobre i proporciona ombra a l'interior a través de les grans balconeres originals de la façana. A la vegada, permet oblidar la mitgera que resta per sobre de la volumetria inferior. Els pilars i les bigues que sustenten aquesta relliga formen parelles tubulars asimètriques, com si fossin troncs i branques portades a l'extrem del minimalisme. El Cau es converteix en un aixopluc, i a dins es poden trobar cadires, taules, jocs, serveis, un espai de barra i múltiples espais de magatzem per a usos imprevistos.

En segon terme, encara que no per això sigui menys rellevant, destaca la diferenciació clara entre la zona pavimentada, elevada respecte del terreny original, i l'àmbit de gespa corresponent a la cota inferior, que actua com a col·lector natural de l'aigua de pluja superficial de la resta de la intervenció. En tot moment, el concepte de plaça

ha estat el que s'ha adoptat per definir aquest espai, però d'alguna manera té un caràcter híbrid, ja que es veu envaït, si més no parcialment, per la idea de jardí amb un prat ben tou i agradable, tacat puntualment de flors blanques i l'ombra dels cirerers.

S'aprofita el desnivell interior per generar un banc lineal de forma cordada, posant el focus d'atenció principal en la visió de la part posterior de l'església, que ens mostra les tres espitlleres obertes a la part superior de l'absis en el transcurs de les guerres carlines, com si es tractés d'un teló de fons.

El maó, referent al municipi

A través de l'ús de microtopografies i de la monomaterialitat, es llegeix una unitat de l'espai i se'n potencia al màxim la flexibilitat d'ús. El projecte juga amb els patrons de col·locació del maó, un material de tradició popular que recorda l'existència de l'antiga bòbila d'en Soler, situada al veïnat de Palol Sabaldòria del mateix municipi, i les diverses textures ajuden a fer una lectura diferenciada de cada racó de la plaça.

L'obra va ser premiada en la categoria de paisatges en l'edició de l'any 2022 dels Premis d'Arquitectura Comarques de Girona, i d'acord amb l'opinió del

jurat, «el paviment, amb la utilització d'un únic material, el rajol, s'adapta fàcilment a la topografia del lloc. I el sòl, sorprenentment, adquireix gruix en diversos punts, com una capa superposada amb una certa vocació escultòrica».

Deixant de banda les formalitats i característiques tècniques de la intervenció, dia a dia comproves com el que t'envolta mentre fas, transites, estàs... condiona d'una manera inequívoca com, quan i per què d'una acció o una altra en aquell moment precís i en aquell espai. De la mateixa manera, podríem dir que «allò» es converteix en l'obsessió dels pensadors d'una actuació en l'àmbit públic, i esdevé un concepte tan complex com il·lusori.

Quan descobreixes el nou espai de la plaça de Sant Cebrià, intentes ubicar o tipificar el que veus a través dels elements que ja coneixes o que són reconeixibles en altres records de la memòria i, sorprenentment, t'adones que, malgrat que aparentment es tracti d'un espai d'una senzillesa depurada, conté moltes capes històriques i petits detalls que a la vegada es mostren a disposició dels usuaris, que seran qui sortosament se'l podran fer seu i l'acabaran de completar, reescriuint-hi de forma incessant el pas del temps.